

1575

פרוטוקול מס' 93/ב

מישיבת ועדת הכספים

ביום א', כ"א באדר ב' תשי"ז - 24.3.57 בשעה 16.00

ג כ ח ו :

- י . חברי הועדה:
- י . גורי - יו"ר
- א . אלטמן
- י . בדר
- א . בהיר
- ש . דיין
- א . הרצפלד
- ס . חזני
- ז . סוזאייב
- י . ספיר
- י . פורדר
- י . קרגטן

- סוזמנים:
- מר עילם - הסנהל הכללי של משרד העבודה
- מר ד. בן-דרור - מטעם משרד האוצר
- מר י. וינר - מטעם משרד האוצר
- מר י. ברזילי - מטעם משרד האוצר.

סדר-היום: הדיון בתקציב משרד העבודה לשנת הכספים 1957/58.

היו"ר י. גורי: אני פותח את הישיבה.

י. בדר: כמה שאלות:

קודם כל לגבי ענף התעסוקה והקליטה. הסכומים הם ניכרים, והעבודה איננה עבודה יוצרת, אולם בכל זאת יש בעבודות הצבוריות הללו כדי ליצור איזה שהם ערכים. השאלה היא: מי הנהנה מערכים אלה? למי יהיו הערכים? לאיזה ענפי משק? אם אינם של משק הטדינה - הייתי רוצה לדעת מה שיטת השכר? האם אותם מוסדות להם ישארו ערכים אלה אינם נושאים בהוצאות השכר או לפחות משתתפים בו? כמה עולה יום עבודה? כמה ימי עבודה?

הייתי רוצה לקבל הסבר על הגבול שבין עבודות אלה לעבודות פיתוח. אני מבין שתיקונים שבהחזקה שוטפת לא חושבים אותם לעבודות פיתוח, אולם בכל זאת יש עבודות בעלות אופי של יצירת ערכים חדשים, כמו: שביל, כביש ובית. השאלה היא: איך יירשמו ערכים אלה ולמי יהיו?

עברתי על דברי ההסבר וראיתי רשימת העבודות השונות. יש עבודות השייכות לפי מהותן למשרדים שונים, והשאלה היא: למה מופיעות עבודות אלה במשרד העבודה ולא בתקציבי המשרדים השונים?

באיזו מידה מבצע משרד העבודה את העבודות הללו בעצמו ובאיזו מידה הוא מבצע אותן דרך כלים אחרים, ואיזה כליים? האם דרך משרדים מטשלתיים אחרים אם לא? אם זה דרך משרדים מטשלתיים אין זה מענין אותי. כמו כן אין זה כל כך מענין אם זה דרך רשויות מקומיות, אולם אם מתבצעות העבודות דרך כלים שאינם מטשלתיים ואינם של הרשויות המקומיות - הייתי רוצה לדעת מהם? אם נהנים מהעבודות מוסדות שאינם מטשלתיים הייתי רוצה לדעת מי המחליט על כך? איך התמורה? האם זה ניתן כהלוואה או כהשקעה?

לשאלת החינוך המקצועי. אני מבין שהחינוך המקצועי ניתן ישירות על ידי משרד העבודה, אולם סופר לי שיש שורה שלמה של רשתות העוסקות בחינוך המקצועי, כמו: "אורט", "עמל" ועוד. לכל רשת הנהלה מרכזית משלה ושיטות אחרות. הטענות הן שלמקצועות מסוייטים מספר מועמדים קטן. שמעתי כי עוד מעט לא יהיו חייטים בארץ. הוא הדין סנדלרים. אין זה נכון שאין אלה מקצועות ייצרניים. שוטע אני כי קיימים בתי ספר מקצועיים ריקים למחצה.

ועתה לבעיית החינוך המקצועי לסבוגרים. שמעתי כי הקורסים הניתנים לסבוגרים, שהם מבחינת ההכשרה וההדרכה עומדים על רמה טובלים סאי-התענינות העובדים. ההבדל בשכר של העובד החצי-מקצועי לבין העובד שסיים קורס הוא כה קטן שלא כדאי להשתלם. אני מבין כי יש בעיות השייכות לרמת השכר ולדירוג, אולם יש בעיות הקשורות בשאלת השיטות והרשתות. האם לא צריך לעשות משהו כדי לרכז רשתות אלה ולהפכם לארגון מרכזי, או לכל הפחות לעשות למען שיטת לימודים אחידה ותכניות אחידות?

המכון לפריון עבודה. האם יש למכון הזה קשר עם שיטת הפרטיות הרשומות בנפרד לצורך מס הכנסה? הייתי רוצה להבין את הבעיה הזאת. הייתי רוצה לדעת אם יש בו משהו מלבד אותם סיורים שמבוצעים על ידו. מי מטמן סיורים אלה?

האם לא הגיעה היעיה להעביר את רשם האגודות השיתופיות למשרד המשפטים?

אשר לטחלקת המדידות. אני מבין כי קיימת בעיה חסורה של המקרקעין במדינה ומאיימת סכנת התיישנות. אני חושב שבשטח זה עדיין אנו להזנחה רבה. ברור שעבודות אלה של טחלקת המדידות צריכות להיעשות, אולם דרוש גם תיקון בחוק. עשר השנים בחוק המקרקעין העותומני אינן בבחינת קדושה.

מר י. עילם: שאלת התחיקה שייכת למשרד המשפטים ולא למשרד העבודה.

י. ברר: מפנה את השאלה למשרד המשפטים. לא אכנס יותר לבעיית השיכון, כי כבר רבות דובר על כך.

ז. סוזאייב: המדובר באימפריה עצומה, וקשה לבדוק אם אימפריה גדולה זו מתנהלת בייעילות הדרושה.

מי האחראי לכל השטח הזה של תעשיית בית, ואיני מדבר על "מסכית". האם זה בשטח סמכותו של משרד העבודה, ואם כן - מה עושים בדיוק? היש שיתוף בענין זה עם משרד המסחר והתעשייה?

האם קיימת עוד קרן משומפת עם משרד המסחר והתעשייה בקשר עם התעסוקה?

חלק מהתקציב מוצא כהלוואה ולא כהשקעה, גם בקשר עם ההדרכה וההשתלמות. היש בידיך סיכומים מה חלק ההלוואות ומה חלק ההשקעות? הייתי רוצה לדעת מי גובה את ההלוואות: המשרד העבודה או משרד המוצר?

כל הישטח של ההדרכה המקצועית דורש לפני דעתי בירור מיוחד, במיוחד לגבי התכניות החדשות של שר החינוך והתרבות שרוצה להכניס את ההדרכה המקצועית לבתי הספר היסודיים. הכפילות בשטח זה בולטת. שאלתי היא: האם בתי הספר המקצועיים במדינה נמצאים בהשגחה של משרד העבודה בלבד או בשיתוף עם משרד החינוך והתרבות?

השתלמות של חניכים בטכ של 320 אלף ל"י. מי מבצע את ההשתלמות? האם זו פעולה ישירה של משרד העבודה?

האם ההכשרה המקצועית למבוגרים מתבצעת ישירות על ידי משרד העבודה? הקצבות לבתי ספר מקצועיים. מי המחליט על כך? לפי נותנים? סטפנדיות. מי המחליט?

השתתפות בהשתלמות של חניכים והכשרה מקצועית למבוגרים. האם זה ניתן כהלוואה או כתמיכה והענקה? אני שואל את השאלה ואשאל שאלה דומה את נציגי משרד החינוך. נדטה לי שיש להרכות את מספר הסטיפנדיות במדינה, אולם יש להטעים במתן הסטיפנדיות כמענק ולהגדיל מאידך את מתן הסטיפנדיות כהלוואה ואפילו בתנאים הנוחים ביותר.

החזקה מקצועית ותחנות פסיכוטכניות. זו תמיכה בתחנות הקיימות או בתחנות פסיכוטכניות נפרדות?

האם נבדק הדבר ששיטה זו של ביצוע עבודות על ידי מכשיר ממסלתי שיש לו סחסנים, סחורות, טרקטורים ועוד, סוסכים של מ.ע.ץ היא הייתה היעילה ביותר והזולה ביותר? האם נבדק ששיטה זו היא חסכונית? אולי זול יותר למסור עבודות אלה במכרזים לגורמים שונים? האם מתנהל חשבון משקי של העבודות? האם מ.ע.ץ סולל בעצמו כבישים או מוסרם לגורמים אחרים?

אני מבין שיש סחסנים גדולים של סחורות וחמרי בנין בגלל יבוא הסחורות. אני שואל: כיצד מתבצעות הקניות? הייתי רוצה שהדבר יתבצע בצורה של מכרז בין היבואנים. האם יבוא בשביל משרד העבודה מתפרסם, ואם זה מכרז - האם זה מכרז פנימי? אינני חסיד גדול של מכרזים פנימיים. הייתי מעדיף מכרז פומבי גלוי. לא הייתי שולל פיצולו של המכרז כדי שגורמים רבים יוכלו להשתתף בו.

אשר ללשכות עבודה. אני רואה כאן רשימה מפורטת. אני שואל: איך זה מתחלק וכמה אנשים? מה פירוש "נבחרים"? האם הכוונה לנציגי הארגונים?

לו היו מעבירים את לשכת העבודה לרשות הממשלה, האם לפי דעת משרד העבודה היינו יכולים להגיע לקיטוצים בסגנון ובהוצאות? ואם יהיה בענין זה חוק - האם מתכוונים לו מנקודת ראות תקציבית?

מה לפי הערכת המשרד מצב האבטלה?

מפעל החסכון לבנין. מה המצב? כמה כסף עומד לזכות המדינה מתשלומי החוסכים? כמה אנשים ברשמו? כמה כסף כבר הכניסו? כמה כבר הוציאו? כמה יכניסו בשנת התקציב 1957/58? האם משיכים בתכנית זו?

המחלקה לאיגודים שיתופיים, יש פה שני מספרים טענינים. בדברי ההסבר נאמר כי יש 2468 מגודות שיתופיות והילוך המחלקה המטפלת בכל המגודות האלה מעטיקה 12 איש בלבד. אני שואל את עצמי: איך עושים אנשים אלה את כל העבודה? לפי דעתי בכלל צריך להעביר מחלקה זו למשרד המשפטים.

ועתה לתקציב התעסוקה. הסכום הוא סכום ניכר. 25,000,000 ל"י. מי המחליט ומה תהיה הפרוצדורה? הפידוט המובא אינו מומר ולא כלום. יש פגם בצורה הזאת מנקודת הראות של הכנסת ושל ועדת הכספים. מסור לנו לאשר את הדבר. אולי אפשר למצוא סידור אחר כך שהדיון על הפרטים ועל החלוקה יהיה עוד טעון בירור בוועדת הכספים. עתה אין זה אלא דרובה.

ד. רייו:
המסודר לתעסוקה שיליטה שהוא מוסד מנותף לטובנות ולמשרד העבודה, והכוונה לעבודה בהתיישבות הנאה להשלים את עבודות המסק בקשר עם התכנית החדשה של 10,000 משפחות בהתיישבות. האם הובטחה בתקציב זה עבודה למחצית החודש?

ראיתי בעתון כי מסרד העבודה טקיס ישובים אחדים בין באר-שבע ומילת. היות ואין זה מקובל כי אין הדבר נעשה על ידי המוסדות הטיישיבים, אני מבין שהדבר נוגע לענינים מעשייתיים או למחצבים. הייתי מבקש לקבל הסבר.

אשר לעבודות בית, אנו יודעים כי בחו"ל היו האכרים משלטים את הכנסתם בעזרת עבודות בית בשכר מועט. אצלנו אין הדבר מפותח. שמה אפשר להכניס עבודות בית, עבודות-יד פשוטות להתיישבות החדשה?

האם אותם 300 משפחות מתפרנסות רק מעבודות אלה או שאין הן אלא עבודות חלקיות ומשלימות?

ט. י. עילם:
זו פרנסה משליטה.

י. ספיר:
באגף תעסוקה וקליטה יש הגדלה ב-10 סיליון, והשאלה היא: איפה הכתובת המטפלת בענינים אלה? ההוצאה היא בגבול 27 סיליון ל"י, וזו תעסוקה של עולים, עבודות יזומות, תעסוקת טוגבלים, וכל זאת מכווצע על ידי סגנון העולה 156 אלף ל"י.

ט. ר. בן-דרור:
אתה שוכח את לשכות העבודה.

י. ספיר:
מה ענין עבודות יזומות באזורי פיתוח ללשכת העבודה?

טענין לדעת איך מבצע משרד העבודה את העבודות האלה?

לא בפעם הראיונה מופיעים אותם סעיפי תעסוקה. מה נעמר מזה בתור משקע של מסס? איזה סכומים עוברים לצורה של הלוואות לגורמים שונים, ואם כן - איך זה חוזר ומה חזר?

מחלקת העבודות הצבוריות. מה היקף העבודות שמבצעת המחלקה שעולה לנו 2,154,000 ל"י?

אשר לשיכון. חוזר ונבנה דבר שכבר בעבר גרם לאי-הבנות. מיוצגת לפני הכנסת והועדה הצעה של הוצאה מסויימת לשיכון בשנת הכספים בה הסדובר, ודרך אגב נזכרה כאן תכנית שיכון עולים שלב ב' מיוון 7500. בשנה שלאחריה אנו מנטיים לא לאשר סכום, והנה מוסרים לנו: הרי אסרתם את התכנית הזאת. אני חושב את השיטה הזאת לפגומה אם לא לפסולה.

אני דן על טבנה תקציב לשנה מסויימת. אני יכול לקבל טושג של תכנית יומר רחבה, אך איני יכול לחייב את מחשבתו שאם אני טאשר היום 15,5 מיליון אני מחייב את עצמי גם לשנה הבאה בטכום יומר טכפול.

היו"ר י. גורי:

בשעתה הובאה לפנינו תכנית תלת-שנתית שאחר-כך הפכה לדו-שנתית. התכנית כשלעצמה אושרה. אף פעם לא חייבה ועדת הכספים את חבריה ואת הכנסת על ידי כך שהכניסו טכום חלקי טתוך תכנית שלמה בטענה שאם אושר טכום חלקי זה הרי לסעשה אושרה את כל התכנית, ועל יסוד טה אתה טוען?

י. ספיר: אני טוען על יסוד הנסיון.

כשטשרד טבקט לאשר טכום מסויים לביצוע תכנית מסויימת, הוא איננו יכול להשלים ביצוע תכנית זו טבלי לקבל אישור על הטכומים שהוא עומד להוציא. יהיה זה ברור, שגם אם מקבלים אנו את הפורמציה על תכנית יומר רחבה ומאשרים כמה טמאשרים אי אפשר אחר כך לבצע דבר טחוץ לגבולות התקציב אלא באישור טראש או של ועדת הכספים או של הכנסת. דרך אחרת היא פטולה.

י. פורר:

לי לא ברורות הטטכויות שבין הטטשלה ובין הטוכנות. אני טבין שהביצוע בידי הטוכנות, והייתי רוצה לשאול: אם הביצוע יעלה יותר מי יהיה האחראי להפרש?

אנו טוציאים טכוטים גדולים לשיכון, אולם בצורה פריטיטיבית, ואני אומר פריטיטיבית לא טבחינת הבנין אלא טבחינת הטיטון. אנו לוקחים מהתקציב איקס מיליון ובונים איקס מיליון. ידוע טצב טוטדות האשראי, כטו: הבנק האפותיקאי, הטכוטים טוטטדות אשראי אלה נותנים טאטצעיהם הם - הם קטנים, אני שואל: טה תהיה תגובתך אם ניצור טכשירים לטיטון? עלינו ליצור טכשירים לטיטון בשלש דרכים: א) טשיכת טכוטים בחו"ל ויצירת אפשרויות לקבלת טטכנתאות בחו"ל; ב) גיוס טכוטים בארץ עם הצטדה; ג) טכוטים הבאים טחסכון.

י. קרגמן:

האם הזמן הטוקצב ללטוד הטקצוע הוא טטפיק, והאם מעיד הנסיון שהאנשים הטטייטים את שאלה שניה - טה טספר העובדים בטשרד העבודה הקורטים יודעים את עבודתם? לאחר ביצוע תכנית הקיצוצים?

מר ר. בן-דור: 75 איש פחות.

י. בדר:

בעמוד 343 יש טבלה הטצביעה על התעטוקה. הייתי טבקט טבלה חדשה הבנויה על 25 מיליון הל"י.

אשר ללשכות העבודה. הייתי רוצה לדעת אם לקחתם בחשבון שינוי השיטה תוך השנה, ואם כן - טה ההערכה הראשונית?

טה יסוד השינויים שבטכומים ובטספר העובדים בהשוואה לתקציב הקודרי, כי אם יש אפשרות לקיטוצים כאלה טדוע אין אפשרות של קיטוצים יומר גדולים?

יש טחלקה של ציוד-כבד. האם קבלתם ציוד נוסף בתקופה שבין ה-29.10 ל-7.11? טה הביטוי התקציבי של טה שקרוי בשם "שלל"?

ג. סוזאייב:

טה החיטוב שבהקטת בית לעולה? אני רואה פה טוגים שונים. טה בתוך כל סוג חלקם של ההיטלים?

בולטת העובדה שההוצאות של אגף השיכון מתכנסות על ידי הכנסות של חשבון מסחרי. הייתי מבקש יותר פרטים על החשבון המסחרי, מטה הוא נובע? מה מה"כ ההכנסות? האם ההכנסות מותאמות רק להוצאות?

י. ספיר:

בדף 343 נאמר כי ניתנו 3 מיליון ל"י למיליון ימי עבודה. הדבר אומר - 3 ל"י ליום.

ליום, השלום נטון מאד, והייתי רוצה לדעת מאין הוא נובע?

באילו תנאים נמסר השיכון לעולה? מה שכר הדירה? איפה הכסף שנגבה על חשבון החזרות מהעבר?

מר י. עילם:

בהכנסות המדינה בסעיף גביות.

כמה דירות הוקמו על ידי הממשלה שהושכרו למתיישבים ולמשפחות? כמה מהן הן ברכוש הממשלה שהושכרו בשכר דירה מסויים? מה ההיקף הכללי ומה שכר הדירה?

י. ספיר:

שכר עבודה לעבודה יזומה הוא - 6 ל"י ליום. אם מקבל האדם בטווצע 12 ימי עבודה אומר הדבר - 72 ל"י לחודש. האם יש לו תעטוקה משלימה כדי לפרנס את משפחתו?

י. סרגסון:

הוצגו פה שאלות החוזרות בכל דיון תקציבי. למעשה יש פה שתי קבוצות של שאלות: האחת - שאלות השיכון, והשניה - המתייחסת לכל יתר הצירופים לרבות המחלקה לעבודות צבוריות.

מר י. עילם:

לא מדלה את הנושא של טע"ץ בשלמות. מולם עובדה היא כי מכשיר זה משמש הזרוע הטכנית של הממשלה. טרנית התעסקות בכבישים, אבל הוא מקים גם בנינים, לרוב אובייקטים מסלתיים. טע"ץ הוא המחזיק אותם מבחינת המיקונים והחזקה שנתית והוא גם היועץ הטכני והבוטח. באופן קונקרטי אין הוא עוסק בנטלים. בשעתו היה בתוך בעבודות תיקונים והחזקת נטלים. הוא גוף לכבישים וליעוץ הטכני. המנגנון של טע"ץ אינו ערוך על מה שהוא עושה באופן קונקרטי אלא חלקו משתלב בתחומי פעולה אפילו עם הביצוע לא מגיע לפעולה על ידי טע"ץ.

השיקול אם רצוי שמע"ץ יקיים ברשותו מנגנון של ציוד כבד אם לא הוא שיקול שהגישה אליו משתנה לפי התפתחות בארץ. מחקופת המנדט נשאר ציוד מסויים בידי טע"ץ, ציוד שנחשב לבעל-ערך, אך בטרונת הזמן הפך ללא רציני ובמשך השנים האחרונות צויד טע"ץ בכסה וכסה כלים. הציוד של טע"ץ איננו רק לביצוע משימות קונקרטיות אלא פוטנציאל משלים מטעמי בטחון. חיל הנדסה - פוטנציאל אחד, ומע"ץ - פוטנציאל שני וכל יתר הפוטנציאל שבידי פרטיות הוא השלישי. טע"ץ שם דגש על חלקי ציוד שמבחינה יום יומית אין להם כל חשיבות, אך יש להם חשיבות מטעמי בטחון.

כן בידי טע"ץ ציוד הדרוש באופן קונקרטי להחזקת כבישים וסלילתם, וגם השיקול הזה משתנה לפי הזמנים, במיזו טידה מחייבת השעה יד עצמאית שתעשה את המלאכה ובמיזו טידה לא? הנטייה הקיימת בטע"ץ היא לא להיות המבצעת, וכל מה שניתן לביצוע על ידי אחרים - ייעשה על-ידם. בימי מערכת טיני סלאו שתי יחידות של משרד העבודה תפקיד רציני מאד לצדו של הצבא: מחלקת המדידות ומע"ץ.

היקף העבודות שמבוצע על ידי טע"ץ בשביל הפעולות של עצמו ובשביל משרד הממשלה במפוזר מתנוועע בין 15-18 מיליון ל"י.

אשר לשאלה אם רצוי לקיים ברשות הממשלה מוסכים לטיפול ברכב - שאלה זו שנויה במחלוקת. אני כשלעצמי דורש כל הזמן למעט את השירות הזה, אך קיימת הנחה אחרת האומרת שאסור להתפצל בין כלל המוקדות. יש יתרונות מסויים. בהחזקת מסק עצמאית. אובייקטיבית

היתרונות, גדולים או קטנים, הכל לפי הקוניוקטורה בארץ. היה זמן שמוצדק וחילוני היה שירות זה, אך בימינו יותר כתיקונם הדבר על גבול הכדאיות והלא-כדאיות. במידה והוא קיים, הרי אין טעם אלא הזרוע עליו מוטל לבצע. במידה ויוחלט על צמצום - הדבר ייעשה.

מתי מבצע טעם את העבודות ומתי הוא טעביר את הביצוע לאחרים? - הנסיון הוכיח שמלאכת ההחזקה ותיקוני כבישים אין להעביר לאחרים, כי המדובר בקלוקלים טהורים, אולם אובייקטים חדשים - מרביתם נמסרים לקבלנים גדולים או קטנים לפי המכרזים הרגילים. יש מי-אלה אובייקטים שהשעה דוחקת אותם, ובמיוחד טניסוקי בטחון, וגז עושה טעם את העבודה, אולם בדרך כלל לא כמי שמתלהב לעשות אלא כמי שמין לו ברירה לא לעשות.

ועתה לשאלת השיכון. מה שכתוב פה -

המיליון הנוספים - שהם למעשה 68,750,000 ל"י, כי הדבר בנוי על ההנחה שהאזי על חשבון המדינה והמחצית השניה על חשבון הסוכנות היהודית. משנת 1949 נכלה משימה זו על הממשלה בלבד. הבתים לעולים הן בשיכונים והן בהתיישבות נבנו על ידי הממשלה. במידה שלא היה העולה יכול לרכוש לעצמו בית היה בין הממשלה לבין עמידר הסכם והעולה נכנס לדירה ללא תשלום. שמה מחזירה עמידר חלק מהחוב, והדבר משתלם בשיטת גביית המיכנסות.

בודאי שיש מקום לטפל בשאלת ריכוז מקורות המימון ולא להתקציב כל הבנפים למשכנתאות מוסיפים רק סכומים קטנים ביחס על הסכומים שהם מקבלים מהממשלה ומוסרים אותם בהפרישי רבית לא-נמוכה ביותר. יש לשקול איך לרכז את האמצעים ולשנות את הסדר המקובל. זה חכבר רווחת המחשבה על אמיסיה לצורך בניין מדינות הבנק האפוחיקאי, אולם אמיסיה רודפת אמיסיה ושורת העדיפויות לא יכולה לסמן לנושא זה את המסום.

אשר למקורות מחו"ל. אנו מטפלים בדבר וימכן ובטרח תחליט ועדת הכספים בעניין - יונח על השולחן נושא זה.

אני חוזר ואומר: הממשלה כיסתה בשלמות את כלום החכומים לשיכון הן בהתיישבות והן בשיכונים האחרים. לפני שנתיים, כמדומה, נאלצנו להקיע סכומים גדולים ועצומים לרגלי העליה ההמונית הגדולה, מולם עם הסוכנות היהודית שגם היא תיכנס בעול השיכון, וכל מערכת שיכון העולים בתקציב 1956/57 הועמס על הסוכנות. מאחר שהדיוור לעולים מועבר דרך עמידר ועמידר מורכבת מ-75% ממשלה ו-25% סוכנות, הוחלט שלא לשנות את הפרופורציה, אלא לעשות סידור כזה שיאפשר לסוכנות לפדות את הבתים.

אשר לתקציב 1957/58. גם הוא בנוי על השיחוף בין הסוכנות ובין הממשלה. לצורך בניית שיכון לאותם 11 אלף יחידות מעמידה הממשלה לרשות הסוכנות הלוואה בסך של 18 מיליון ל"י מהם 10 מיליון מסעיפי התקציב ו-8 מיליון מהרזרבה. 18 מיליון ל"י אלה על הסוכנות להחזיר לממשלה בשנות התקציב הקרובות.

לצורך כיסוי גלי העליה הבאים עתה

בסנה-מידה גדול ראינו כי יש הכרח להקים 24 אלף יחידות במקום 14 אלף בלבד. ברור שגם ביכלתה של הסוכנות לשת במלוא ההוצאות. על כן סוכם מסכום של 68 מיליון יכוסה הן מתקציבי הסוכנות והן מתקציבי הממשלה: מחצית העול על הממשלה, והמחצית השניה על הסוכנות באם יועמדו לרשותה אמצעים אלה כהלוואה. גם האמצעים הללו ירוכזו תוכל התכנית להתגשם בשלמותה, אולם בין אם תשיג הסוכנות את ההלוואה ובין אם לא - ייעשה הביצוע על ידי אגף השיכון. באשר להתיישבות שמשמת המחלקה הטכנית של הסוכנות כזרוע מבצעת בשמה ומטעמה, אך כל מערך השיכון אינו מפותל, הרשות המשותפת היא אגף השיכון והדיספוזיציה לדירות בידי מחלקת הקליטה.

אנו עושים חישוב ומתברר והסכום שהכנסנו אינו מספיק. אחת מן הסתים:
או שחייבים אנו לקצץ במספר היחידות או שחובה עלינו לכסות הפרש.

השאלה היא: מה הקובע, האם מספר היחידות או סך הלירות? האם חובה
למעט את מספר היחידות כדי לא לעבוד על התקציב או מן הראוי לעמוד
בדבורנו ולו גם על ידי תקציב נוסף. אם אין זרם נורמלי של תשלומים
ברור שאין לקבלנים אפשרות לעשות את עבודתם בקצב הדרוש ואין בזה
גם כדי להוות הזדמנות של תעסוקה נוספת בכלל ולעולים אלה בפרט.

המבצע הגדול ביותר העומד היום בפני
המדינה הוא: סיפוק דירות לעולים. גל העולים שחייב הקמת מספר יותר
גדול של יחידות גם בגלל מספר הנפשות הקטן שבמשפחות המגיעות.

אשר למחסנים של אגף השיכון, וכוונתי
למחסני המטעלה בכל ולמחסני אגף השיכון בפרט. מחסני אגף השיכון
כוללים חמרים וסחורות לא רק לצורכי השיכון אלא מהווים
גם טעין מלאי של צרכים בטחוניים. הרשויות המקומיות לצורך בנין
סקלטים פנו למחסן המטעלה הגדול הזה. רוב הסחורות שבמחסן, פרט
לשילומים, באו כתוצאה מהסכמים מסחריים בינינו לבין ארצות מסויימות.

באיזו מידה קונה אגף השיכון במישרין
ובאיזו מידה הוא נזקק לסוכנים וליבואנים מקומיים - לא אוכל להשיב
כי איני בקי די בשאלה זו. יש להפנותה למשרד המסחר והתעשייה.

נשאלתי מה במחיר הבית הוא מס או היטל?
לא אוכל לדיוק, אולם לפני שנים היה מי שאמר כי בבית הצנוע ביותר
יש 600-800 ל"י היטלים ובבית של השכונ העטמי עובר הדבר את האלף.
היטלים אלה גם הם הקפיצו במידה רבה את ההפרשים שבמחירי הדירות וייקרו
לא במעט את מחיר הדירה. לפני שנה הועלו ההיטלים במידה ניכרת לצורך
הקליטה ודבר זה ייקר במידה רבה את השיכון. המטעלה נותנת משכנתאות
בסך של 2000 ל"י לכל יחידה שעולה כ-8000 ל"י, והוברר כי החצי בא
למטעלה מכוח ההיטלים שהוטלו.

אני עובר לקבוצת השאלות השניה.

אין משרד העבודה עוסק בתעשיות-בית חוץ
מהצנור של "ססכית" שהוא יותר טלאכת בית מתעשיית-בית. כל הבעיה הגדולה
של תעשיית-בית אינה בטכנותנו.

אשר לחיבור המקצועי. קודם כל לבתי ספר
מקצועיים לילדים ושונה הדבר לגבי מבוגרים. לגבי ילדים אין למטעלה
אף בית ספר מקצועי אחד. כל בתי הספר המקצועיים ללא יוצא מן הכלל הם
של רשויות אחרות, כמו: "אורט", "עמל", "הדסה", "ויצו" ומועצת הפועלות.
מספר בתי הספר אינו קטן ויש ביניהם תחרות, אפילו כפילות בענפים מסויימים,
מעמדנו בענין זה הוא מעמד של מתאם ומפקח, אבל ברור שתאום ופיקוח אינם
דומים לניהול, ומה עוד שהתמיכה שאנו נותנים לבתי הספר המקצועיים היא
זעומה עד כדי כך שאין לראות בה משום גירוי שבכוחו אפשר לקנות
לאפשרות של השפעה. אנו תומכים ב-22 ל"י לשנה לתלמיד בו בזמן שהילד
עולה 300 ל"י.

ז. סוזאייב: למה עומדים אתם על כך שחינוך זה יישאר
בידי משרד העבודה?

מר י. עילם: בנושא זה אין תגובה. זה שיקול שאיני
יכול להיכנס בו. מכל מקום הויכוח על כך

קיים בארצות רבות.

אשר לשאלה בדבר לימוד מקצוע למבוגרים.
זה כולו בפעילות מטשלתית. אנו נותנים הכשרה מקצועית למבוגרים בשתי דרכים: א) דרך מרכזי הכשרה עם ציוד לפי סעיף 4; ב) במפעלים עצמם. לפני שנים היתה תקופה הלימוד קצרה מן הדרוש לרגלי הרעב העצום בבעלי מקצוע. מזה שנתיים. שלימוד המקצוע בהתאם לענף ולענין מגיע גם עד 12 חודש, וזו הסיבה שראינו הכרח לבטל את שיטת ההלוואות, מאחר שסכום ההלוואה שקיבל הלומד הצטבר לסכומים גדולים שמן הנמנע היה לחייבו בהחזרתם.

אשר לקרן התעסוקה בתעשייה. קרוב לודאי שקרן זו תתחדש מהאמצעים המופרשים מסבי המקורות גם בתקציב החדש.

נכון שבסכום זה של 25 מיליון נוצרות עבודות פיתוח נורמליות, אולם בתנאים אחרים היו עבודות פיתוח אלה נעשות בקצב יותר אטי, חלקן היה אפילו נדחה לתקופה ארוכה, אלא שבגלל הערך התעסוקתי שלהן הן מקבלות עדיפות. מרבית העבודות מבוצעות על ידי גורמים מטשלתיים. הערכים שנוצרים בידי המטשלה. מיעוטן - אחוז מסויים בידי הקרן הקיימת לישראל. לא מעט מזה בידי הרשויות המקומיות. שיפורים בשיטות עולים מעלים את ערך הנכסים והווי בשכונות. גם מחפירות ארכיאולוגיות אין טובת הנאה לגורמים פרטיים. בתקציב החדש יש אחוז ניכר של הסרת עבודות יזומות בלימוד מקצוע. המדובר בנכסים שקשה להצביע מי הנהנה מהם. אני מסופק אם 5% סכלל ההיקף עובדים לידיים שאינן מטשלתיות.

הינ"ר י. גורי:

בזה נסיים היום.
הישיבה נעולה.

הישיבה ננעלה בשעה 19.00